

7.17 Käsityö

VUOSILUOKAT 5–9

Käsityön opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 5–9 on syventää ja kartuttaa oppilaan käsityötietoja ja -taitoja siten, että hän kykenee entistä itsenäisemmin tekemään tarkoitukseenmukaisia materiaali-, työtapa- ja työvälinevalintoja käsityöprosessin eri vaiheissa. Häntä rohkaistaan luovaan suunnitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä ohjataan arvostamaan työn ja materiaalin laatua. Oppilaiden yhteistyötaitoja kehitetään toteuttamalla yhteishankkeita oppilasryhmissä eri oppiaineitten ja paikkakunnan työ-, tuotanto- ja kulttuurielämän edustajien kanssa. Opetus käsittää kaikille oppilaille yhteisesti sekä teknisen työn että tekstiilityön sisältöjä, minkä lisäksi oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus painotua käsityöopinnoissaan kiinnostuksensa ja taipumustensa mukaan joko tekniseen työhön tai tekstiilityöhön.

TAVOITTEET

Vuosiluokkien 1–4 tavoitteita käsitellään syvällisemmin, ja lisäksi oppilas

- oppii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita, tarkoituksenmukaisia ja esteettisiä tuotteita sekä ottamaan työskentelyssään huomioon myös eettiset, ekologiset ja taloudelliset arvot 5-9
- perehtyy suomalaiseen ja soveltuvin osin myös muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden siten ainesta oman identiteettinsä rakentamiseen ja omaan suunnittelutyöhönsä 5-9
- perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevaisuustyötehtävissä ja harrastuksissa 5-9
- oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä 5-9
- oppii ottamaan kantaa teknologian kehittymiseen ja sen merkitykseen ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon hyvinvoinnissa 5-9
- oppii ymmärtämään yritystoimintaa ja teollisia tuotantoprosesseja. 5-9

KESKEISET SISÄLLÖT

KÄSITYÖN YLEISET SISÄLLÖT

- tuote- ja prosessi-ideointi 5-9
- muodot, sommittelu ja värit 5-9
- materiaali- ja kuluttajatietous
- tarkoituksenmukainen materiaalien käyttö 5-9
- erilaiset työjärjestykset ja työohjeet 5-9
- käsityössä esiintyvien ongelmien ja sovellusten yhteys muihin oppiaineisiin, muun muassa kuvataiteeseen, luonnontieteisiin ja matematiikkaan 7-9
- erilaisia suunnitelmien ja tuotosten kuvaus-, raportointi- ja dokumentointitekniikoita 7-9
- tietoa ja elämyksiä suomalaisesta kulttuurista, perinteestä ja muotoilusta sekä vaikutteita muista kulttuureista 7-9
- oman paikkakunnan tuotantoelämään ja yrittäjyyteen tutustuminen 7-9
- oman työskentelyn ja sen tulosten arviointi sekä osallistuminen myös toisten töiden yhteiseen tarkasteluun 5-9

TEKNISEN TYÖN SISÄLLÖT

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- tekninen piirtäminen, mallintaminen ja tietotekniikan sovelluksia suunnittelussa 5-9
- erilaisten materiaalien tarkoituksenmukainen ja luova käyttö eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin 5-9
- rakennettu ympäristö ja erilaiset tuotteet sekä niiden sisältämä symbolinen merkitys eli viesti 7-9
- erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita, teknologisia käsitteitä ja järjestelmiä sekä niiden sovelluksia 7-9

Valmistaminen

- teknisessä työssä tarvittavat käsityövälineet ja koneet sekä niiden taitava ja turvallinen käyttö 5-9
- teknisen työn eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden luova valinta, yhdistäminen ja työstäminen 5-9
- monipuolista laiterakentelua 5-9
- kodin ja vapaa-ajan välineiden huolto, kunnostus ja kierrätys 5-9

TEKSTIILITYÖN SISÄLLÖT

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- tekstiili- ja muotihistoriaa soveltuvin osin kodin tekstiilejä ja vaateista koskevien aihepiirien yhteydessä 7-9
- sisustustekstiilien, vaatteiden ja tekstiilitaiteen symbolinen merkitys eli viesti 7-9
- tietoteknisiä sovelluksia ja uusi teknologia suunnittelun apuvälineinä 7-9
- tekstiilituotteiden kolmiulotteisen muodon konstruointi, esimerkiksi kaavoituksen perusteita 7-9
- tekstiilimateriaalien tarkoituksenmukainen ja luova käyttö eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin 7-9

Valmistaminen

- tekstiilityön perinteisiä ja moderneja työvälineitä ja koneita, niiden oikea valinta käyttökohteeseen, toimintaperiaatteet, turvallinen käyttö sekä huolto 5-9
- tekstiilityön eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen luovasti 5-9
- tekstiilituotteiden hoito ja huolto sekä kierrätys 5-9

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

- havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittää luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle
- dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa
- osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas

- työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen
- osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä
- osaa ohjatusti käyttää työssään kehittynyttä teknologiaa ja ymmärtää teknologian käsitteitä, järjestelmiä ja niiden sovelluksia
- osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

- kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan
- havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa
- osoittaa arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti
- arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisin ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein
- ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

Edellinen on suoraa lainausta opetushallituksen opetussuunnitelman perusteista lukuun ottamatta tavoitteiden ja sisältöjen jälkeen suluissa olevia vuosiluokkia, joilla kyseisiä tavoitteita ja sisältöjä on tarkoitus käsitellä Siilinjärven kunnallisessa opetussuunnitelmassa

SIILINJÄRVEN KÄSITYÖN OPETUSSUUNNITELMA

AIHEKOKONAISUUDET

Opetussuunnitelman kaikki seitsemän aihekokonaisuutta sisällytetään käsityön (ts, tn) kaikille vuosiluokille (3-9) huomioiden oppilaiden vuosiluokka ja suoritus-taso.

OPPIMISYMPÄRISTÖ

Opetuksen ylläpitäjä huolehtii siitä, että käsityön (ts, tn) oppimisympäristöt ovat terveellisiä, turvallisia ja viihtyisiä sekä kalustukseltaan sellaisia, joilla on mahdollisuus toteuttaa opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä.

OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opetus perustuu opettajan mallisuorituksiin (teoria/käytäntö) sekä ryhmä että yksilöohjaukseen.

Ryhmä/yksilöohjauksella oppilaille annetaan riittävät perusteet omaehtoiseen harjoitteluun.

Käsityön (ts, tn) tavoitteiden ja sisältöjen omaksuminen tapahtuu erilaisten harjoitustöiden ja tuotteiden valmistuksen avulla.

KÄSITYÖ OPETUKSEN (ts, tn) KESKEISET PAINOPISTEALUEET VUOSI- LUOKITTAIN

4. Tutustuminen erilaisiin käsityövälineisiin ja materiaaleihin
5. Tuotteiden valmistaminen käsityövälinein
6. Käsityövälineiden ja materiaalien rakenne, toiminta, käyttö ja työturvallisuus
7. Koneet, laitteet, välineet, materiaalit, tekniikat:
 - rakenne
 - toiminta
 - käyttö
 - työturvallisuus
 - tieto, taito
 - materiaali
 - väline
8. Itsenäinen työskentely
9. Suunnitelmallinen työskentely ja laajempien kokonaisuuksien hallinta

TYÖTURVALLISUUS

Käsityön (ts, tn) työturvallisuus on esitelty perusteellisesti käsityön työturvallisuusoppaassa (opetushallitus2004)

TEKSTIILITYÖ OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN AIHEALUEITTAIN

TEKSTIILITEKNOLOGIA

Opetetaan tekstiilityössä tarvittavien työvälineiden käyttöä, työainesten tuntemusta ja käsittelyä sekä tekstiilityön perustyötapoja. Tunneilla harjoitellaan tekstiilituotteiden rationaalisen valmistuksen perusteita. Opiskelua voidaan täydentää tutustumiskäynneillä.

Suunnitelmallisessa työskentelyssä harjoitellaan sanallisten ja kuvitettujen ohjeiden ymmärtämistä. Ohjeet alkavat yksinkertaisista menetelmistä ja vaikeutuvat automaattisen tietojenkäsittelyn tarjoamiin mahdollisuuksiin asti.

Tavoitteena on valmistaa tuotteita, joissa painotetaan työn laatua ja kauneutta, aineiden oikeaa valintaa, perusteltua tarkoitusta ja käyttökelpoisuutta.

TEKSTIILISUUNNITTELU

Opetetaan tekstiilituotteiden suunnittelua. Tavoitteena on kehittää oppilaiden kykyä yhdistää esineiden käyttötarkoitus ja esteettisyys sekä taitoa ymmärtää värien, muotojen, rakenteiden, mittasuhteiden ja materiaalitunnon merkitys käsityönä valmistettavissa tuotteissa.

Suunnittelun lähtökohtana monipuolinen ympäristön havainnointi luo pohjaa tuotesuunnittelun perusteiden oppimiselle.

TEKSTIILITALOUS

Opetetaan aineiden tuntemusta ja käsittelyä, työvälineiden hankintaa, käyttöä ja huoltoa sekä kuluttajatietoa ja -taitoa. Opetuksessa korostetaan tarkoituksenmukaista taloudellisuutta, esteettistä näkemystä ja ekologista vastuuntuntoa yksilönä ja yhteisön jäsenenä.

TEKSTIILIPERINNE

Ylläpidetään ja kehitetään omaleimaista suomalaista käsityö- ja työtapaperinnettä. Mahdollisuuksien mukaan otetaan huomioon kotiseudun ja maakunnan traditiot. Tehtäviin voidaan valita myös muiden kansojen ja kulttuuripiirien tekstiiliperinteeseen liittyviä aiheita, joiden avulla oppilasta kasvatetaan arvostamaan eri kansoja ja kansainvälistä yhteistyötä.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 8.luokan päättyessä tekstiilityössä:

- opetetaan ompelukoneen monipuolista käyttöä, huoltoa ja hoitoa, tutustutaan saumurin käyttöön*
- syvennetään neulonnan ja virkkauksen tietoja ja taitoja*
- tehdään lankatöitä solmeillen tai pujotellen*
- tehdään kankaankoristelua pistoin, painaen tai koneella ommellen, valmistetaan käyttövaatteita*
- korostaen omaa pukeutumista, vaatetusta, vaatteen uudistamista, huoltamista ja kierrätystä*
- askarrellaan juhlapäiviin liittyen*
- opetetaan tekstiilitietoa ja kuluttajakasvatusta*
- osallistutaan vaihtotyöskentelyyn mahdollisuuksien mukaan*
- ompelukoneen ja saumurin itsenäistä käyttöä ja hallintaa*
- tutustutaan erilaisiin materiaaleihin*
- ommellaan omia vaatteita, harrastusasuja, kodintekstiilejä ja/tai lastenasuja*
- tehdään lankatöitä neuloen tai virkaten*
- tutustutaan erilaisiin kirjontatapoihin ja erityistekniikoihin ryhmän sopimuksen mukaan*
- annetaan kuluttajatietoa*

TEKNISEN TYÖN OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN AIHEALUEITTAIN

Teknisen työn opetus koostuu seuraavista teknologiaopetuksen aihealueista: Puu, metalli, kone, muovi, sähkö, elektroniikka, automaatio ja tekninen piirustus. Aihe-alueiden opetuksessa keskitytään kunkin alueen välineiden, koneiden ja materiaalien rakenteen, toiminnan, käytön ja turvallisuuden opetukseen. 7.luokalla oppiaine on kaikille yhteistä, joka koostuu yllä esitetystä teknologiaopetuksen aihealueista.

Valinnaisessa teknisessä työssä (8-9) voidaan oppilaalle tehdä yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa henkilökohtainen oppimissuunnitelma, jossa painotetaan joitakin teknologiaopetuksen osa-alueita.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 6.luokan päättyessä teknisessä työssä: Oppilas kykenee käyttämään kouluilla käsityöluokassa olevia käsityövälineitä, ja materiaaleja oma-aloitteisesti, tehokkaasti, taloudellisesti ja turvallisesti.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 8. luokan päättyessä teknisessä työssä: Oppilas kykenee käyttämään kouluilla olevia käsityövälineitä, työstökoneita ja materiaaleja itsenäisesti, tehokkaasti, taloudellisesti ja turvallisesti. Oppilas hallitsee kahdeksanteen luokkaan mennessä käsitellyt käsityön keskeiset tavoitteet, sisällöt ja aihekokonaisuudet.